

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM'AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
SILVIO MELI**

LL.D.; Dip. Stud. Rel.; Dip. Can. Matr. Jur. & Proc.;
Cert. Jur. & H.R. (Strasbourg);
P.G. Dip. European Competition Law (King's College, London),
P.G. Dip. European Law (King's College, London).

Illum it-3 ta' Mejju, 2016.

Rikors Numru 950/2008 SM

**J. Lautier Co. Limited
(C – 5875)**

vs.

**Giorgio Aluminium Company Limited
(C – 7194)**

Il-Qorti,

1. Rat ir-rikors guramentat promotur datat it-23 ta' Settembru, 2008, li permezz tieghu is-socjeta` rikorrenti sintetikament esponiet s-segwent:
- 1.1. Illi harget numru ta' fatturi lis-socjeta` intimata ghall-materjal mibjugh u fornit lilha;

- 1.2. Illi dawn il-fatturi ma gewx imhallsa fiz-zmien dovut;
- 1.3. Illi ghalhekk is-socjeta` rikorrenti hi intitolata li tezigi l-hlas tal-imghaxijiet legali mid-data tal-iskadenza ta' kull fattura;
- 1.4. Illi mill-pagamenti akkont li kienu jsiru lilha s-socjeta` rikorrenti kienet tnaqqas il-valur tal-imghaxijiet dovuti lilha fuq kull fattura sad-data ta' kull pagament akkont u wara, il-bilanc li jibqa` tikkunsidrah bhala hlas tal-valur mhux imhallas ta' kull fattura;
- 1.5. Illi fis-26 ta' Frar, 2007, il-valur ta' hamsa u disghin elf Lira Maltin, (Lm95,000.00), gie akkreditat favur il-kont tas-socjeta` intimata mas-socjeta` rikorrenti, billi l-ewwel tnaqqas il-valur tal-imghaxijiet dovuti skont il-ligi kkalkolat mid-data ta' kull fattura emessa u li ma kienitx imhallsa sas-26 ta' Frar, 2007, u liema ammont ma kienx imhallas, u wara, l-bilanc gie kkunsidrat bhala hlas tal-valur mhux imhallas ta' kull fattura li l-hlas taghha kien dovut;
- 1.6. Illi s-socjeta` intimata harget numru ta' cekkjiet biex tkopri ammonti minnha dovuti lis-socjeta` rikorrenti;
- 1.7. Illi pero` dawn ic-cekkjiet indikati fil-paragrafu precedenti ma kienux ikopru l-bilanc minnha dovut lis-socjeta` rikorrenti *stante* li mhix tirrikonoxxi li minn kull pagament akkont jitnaqqas l-ewwel l-imghax dovut fuq il-fattura u wara talloka d-differenza ghall-hlas tal-bilanc tal-valur mhux imhallas ta' kull fattura;
- 1.8. Illi s-socjeta` intimata qed tirrifjuta thallas l-imghax legali dovut;
- 1.9. Illi l-imghaxijiet *de quo* huma dovuti lis-socjeta` rikorrenti skont il-ligi, u ghandhom jigu lilha mhallsa mis-socjeta` intimata;
- 1.10. Illi ghalhekk is-socjeta` rikorrenti ghad ghandha dovut lilha bilanc mis-socjeta` intimata;
- 1.11. Illi permezz t'ittra ufficjali datata s-7 ta' Frar, 2008, is-socjeta` rikorrenti interpellat lil dik intimata biex thallasha s-somma ta' ghoxrin elf disa` mija u hmistax il-Ewro u

hamsa u sittin centezmu, (€20,915.65), valur ta' fatturi ghall-materjal mibjugh u kkonsenjat lill-istess li ghadu ma thallasx, oltre l-imghaxijiet dovuti;

1.12. Illi permezz ta' nota datata s-27 ta' Gunju, 2008, is-socjeta` intimata kkontestat l-ammont pretiz indikat fil-paragrafu precedenti u sostniet li m'ghandha taghti xejn lis-socjeta` rikorrenti;

1.13. Illi *di piu`* sostniet li s-socjeta` rikorrenti ghandha taghti erbatax il-elf, erba` mija erbgha u hamsin Ewro u sebgha u tletin centezmu, (€14,454.37), lis-socjeta` intimata, oltre l-imghaxijiet dovuti mill-5 ta' Marzu, 2006;

1.14. Illi ghaldaqstant aderiet din il-qorti biex is-socjeta` intimata jkollha l-opportunita` tghid ghaliex din il-qorti m'ghandiex:

1.14.1. Tikkundanna lis-socjeta` intimata thallas lis-socjeta` rikorrenti l-ammont t'ghoxrin elf disa` mija u hmistax il-Ewro u hamsa u sittin centezmu, (€20,915.65), valur ta' fatturi ghal materjal mibjugh u supplit li ghadu mhux imhallas, flimkien mal-imghaxijiet dovuti;

1.14.2. Tikkundanna lis-socjeta` intimata thallas l-imghaxijiet fuq l-imghaxijiet maghluqa a tenur tal-artiklu 1142 tal-Kodici Civili;

1.14.3. Bl-ispejjez kif dedotti fl-istess rikors guramentat promotur;

2.0. Rat ir-risposta guramentata datata l-5 ta' Novembru, 2008, li permezz taghha s-socjeta` intimata rrispondiet bil-mod segwenti:

2.1. Illi t-talbiet tas-socjeta` rikorrenti huma infondati u ghandhom jigu respinti;

2.2. Illi hi dejjem hallset l-ammonti dovuti lis-socjeta` rikorrenti puntwalment;

- 2.3. Illi bi qbil bejn il-partijiet, is-socjeta` intimata hallset lil dik rikorrenti permezz ta' assenjazzjoni ta' proprjeta` immobbli;
 - 2.4. Illi l-valur determinat tal-immobbli kien jigi akkreditat fuq il-kont tas-socjeta` intimata daqs li kieku kien gie effettwat fi flus kontanti;
 - 2.5. Illi ghalhekk is-socjeta` intimata dejjem hallset lis-socjeta` rikorrenti, u ghamlet hekk puntwalment;
 - 2.6. Illi s-socjeta` rikorrenti kienet tirrikonoxxi dan billi takkredita l-valur tal-proprjeta` assenjata lilha;
 - 2.7. Illi jekk is-socjeta` rikorrenti damet ma sabet il-bejgh tal-proprjeta` lilha assenjata, dan mhux tort imputabbli lis-socjeta` intimata;
 - 2.8. Illi ghalhekk is-socjeta` rikorrenti m'ghandha l-ebda dritt titlob il-hlas ta' imghax minghand is-socjeta` intimata;
 - 2.9. Illi *vice versa*, bl-istess argument allura anke s-socjeta` intimata ghandha titlob imghaxijiet minghand is-socjeta` rikorrenti;
 - 2.10. Salv risposti ulterjuri;
3. Rat id-digriet ta' din il-qorti diversament preseduta datat l-4 ta' Novembru, 2009, li permezz tieghu, wara talba appozita tal-abbli rapprezentant legali tas-socjeta` rikorrenti, hatret perit komputista hemm indikat biex jassistiha, (ara foll 14);
 4. Rat id-digriet taghha datat is-27 ta' Jannar, 2015, li permezz tieghu, wara talba espressa tal-abbli rapprezentanti legali tal-partijiet, awtorizzat lill-istess jittrattaw il-kawza bil-modalita` u fit-termini hemm indikati, (ara foll 128), u kif sussegwentement mibdula fuq talba tal-istess, (ara foll 131);
 5. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` rikorrenti datata t-8 t'Ottubru, 2015, (ara foll 134), flimkien ma' dik tas-socjeta` intimata datata t-2 t'Ottubru, 2015, (ara foll 139);
 6. Semghet lix-xhieda prodotti;

7. Ezaminat id-dokumenti kollha esebiti inkluzi d-dikjarazzjonijiet guramentati pprezentati in atti;

Ikkunsidrat:

- 8.0. Illi l-fatti fil-qosor li taw lok għall-procedura in dizamina jistghu jigu sintetikament elenkati bil-mod segwenti:
 - 8.1. Illi s-socjetajiet kontendenti kienu jinnegożjaw flimkien billi dik intimata kienet tixtri l-aluminju mis-socjeta` rikorrenti;
 - 8.2. Illi s-socjeta` rikorrenti ssostni li dik intimata għad għandha thallasha għal diversi fatturi rigwardanti diversi konsenji ta' aluminju lilha kkonsenjat;
 - 8.3. Illi *di piu`*, peress li diversi pagamenti kienu jsiru tard, allura meta s-socjeta` intimata kienet teffettwa xi pagament l-ewwel li jinqata` kien l-imghax dovut mill-ammonti precedenti, u wara jibda jinqata` l-kapital;
 - 8.4. Illi pero` s-socjeta` intimata qed tirrifjuta t-tezi indikata fil-paragrafu precedenti li fuqha qed tistrieħ is-socjeta` rikorrenti;

Ikkunsidrat:

9. Illi f'dan ir-rigward l-artiklu 1169 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta jistabbilixxi s-segwenti:
 1. Id-debitur ta' somma ta' flus li tagħti imghaxijiet ma jistax, minghajr il-kunsens tal-kreditur, jimputa l-hlas għall-kapital, minflok li għall-imghaxijiet;
 2. Il-hlas ta' parti mid-dejn magħmul akkont ta' kapitali u imghaxijiet, minghajr ma jingħad għal liema minnhom, imur l-ewwel għall-imghaxijiet
10. Illi b'aktar kjażrezza jekk possibbli, gie ritenut mill-**Prim'Awla tal-Qorti Civili** fis-sentenza fl-ismijiet **Aronne sive Ronnie Barbara vs. Andrew Schembri**, datata l-5 t'Ottubru, 2010, li:

“... hija l-ligi nnifisha li trid li fejn hlas ikun akkont ta’ dejn li jigma` fuqu l-imghaxijiet, l-ewwel imisshom jinqatghu l-imghaxijiet migmugha umbaghad il-kapital. U m’huwiex imholli fl-ghazla tad-debitur li jorbot lill-kreditur tieghu (jekk dan ma jaqbilx ukoll) li hlas maghmul akkont l-ewwel imur biex jaqta` l-kapital minflok l-imghax migmugh”;

Ikkunsidrat:

- 11.0. Illi in esekuzzjoni tal-inkarigu lilhu moghti, l-perit komputista, wara li kkonduca s-seduti rezi necessarij, ezamina d-dokumenti kopjuzi mghoddija lilhu, u ghamel il-verifiki minnhu meqjusa indispensabbli, kkonkluda r-relazzjoni tieghu bil-mod segwenti:
 - 11.1. Illi l-ammont rikjest mis-socjeta` rikorrenti kien finalment imhallas mis-socjeta` intimata – hlief ghall-ammont zghir ta’ sitt mija u tlett Ewro u hamsa u sebghin centezmu, (€603.75), (ara foll 52);
 - 11.2. Illi hu pacifiku li l-pagamenti effettwati mis-socjeta` intimata kienu effettwati tardivament, (ara foll 52);
 - 11.3. Illi jirrizulta li s-socjeta` rikorrenti kienet debitament infurmat lis-socjeta` intimata li l-pagamenti minnha effettwati kienu tardivi, (ara foll 52);
 - 11.4. Illi rizultat ta’ din it-tardivita` diversi hlasijiet kienu effettwati bhala pagamenti ghal imghaxijiet dovuti, (ara foll 52);
 - 11.5. Illi l-ammont imhallas kif indikat fil-paragrafu precedenti kien sussegwentement imnaqqas mill-ammont globali t’imghax dovut mahdum sal-31 t’Awwissu, 2012, (ara foll 52);
 - 11.6. Illi skont il-kalkoli tal-istess perit komputista l-interessi netti sad-data minnhu indikata fl-istess relazzjoni kienu kkalkulati b’rata kummercjali ta’ 8% u jammontaw ghall-hamsa u ghoxrin elf, erba` mija u tmintax il-Ewro u sittin centezmu, (€25,418.60), (ara foll 52);

12. Illi in vista tal-istess relazzjoni u tar-risposti tal-istess perit komputista in eskussjoni, (ara foll 75), din il-qorti m'ghandiex ragunijiet ghaliex m'ghandiex tistrieħ fuq l-istess relazzjoni u għalhekk qed tiddikjara li qed tistrieħ fuq l-istess relazzjoni;

Ikkunsidrat:

13. Illi jigi rilevati li għalkemm is-socjeta` intimata nghatat ampja opportunita` biex iggib il-posizzjoni tagħha quddiem il-perit komputista, jirrizulta li din minflok għazlet li tastjeni milli tagħmel dan;
14. Illi l-istess socjeta` intimata ssostni li hallset lis-socjeta` rikorrenti permezz t'assenjazzjoni ta' proprjeta` immobbli, asserzjoni li ma gietx ikkontestata mis-socjeta` rikorrenti;
15. Illi f'dan ir-rigward l-istess socjeta` intimata tafferma li l-valur ta' mitejn u erbgha u ghoxrin elf mija u disgha Ewro u hamsa u erbghin centezmu, (€224,109.45), gew minnha akkreditati favur is-socjeta` rikorrenti għall-konsenji in dizamina, (ara foll 112 sa 121);

Ikkunsidrat:

16. Illi rizzultat tan-nuqqas ta' ko-operazzjoni tas-socjeta` intimata fil-fazi tal-gbir tax-xhieda mill-perit komputista fuq ġia` rilevati, (ara paragrafu numru tlettax, (13.), aktar qabel), l-assenjazzjoni tal-immobbli bħala pagament għall-kreditu lis-socjeta` rikorrenti ircieviet mis-socjeta` intimata ma gietx imnaqqsa mill-kalkoli tal-istess perit komputista mis-somma dovuta lis-socjeta` rikorrenti;
17. Illi konsegwenza tal-istess, minhabba din id-distrazzjoni tal-istess socjeta` intimata, il-kalkoli finali tal-perit komputista huma necessarjament erronei;
18. Illi *di piu`*, jinghad ukoll li lanqas ma jirrizulta fic-car jekk l-istess socjeta` rikorrenti fil-fatt naqsitx hi stess l-ammont fuq indikat imhallas lilha mis-socjeta` intimata in assenjazzjoni t'immobbli kif fuq indikat;

Ikkunsidrat:

19.0. Illi in vista tal-premess, *stante* li ghad hemm dubju oltre milli ragonevoli fir-rigward tat-talbiet tas-socjeta` rikorrenti peress li l-assenjazzjonijiet tal-proprjetajiet immobbli jirrizulta li saru pero` ma jirrizultax li ttiehdu in konsiderazzjoni fil-komputazzjoni tal-ammont dovut mis-socjeta` intimata lil dik rikorrenti, allura ma jistghax jitqies li l-istess socjeta` rikorrenti pprovat il-kaz taghha skont il-ligi, u konsegwentement:

DECIDE:

- 19.1. Filwaqt li takkolji t-talbiet tas-socjeta` intimata;
- 19.2. Tirrespingi t-talbiet tas-socjeta` rikorrenti;
- 19.3. Illi *stante* in-nuqqas ta' ko-operazzjoni tas-socjeta` intimata fil-komputazzjoni tax-xhieda, l-ispejjez huma a karigu tal-istess socjeta` intimata.

Onor. Imhalledf Silvio Meli

DECIZJONI FINALI